

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ  
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
**«АРХІТЕКТУРНО-ПРОЕКТНА СПРАВА І ЗАКОНОДАВСТВО»**  
(для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня  
спеціаліст, магістр за напрямом підготовки 6.060102 - «Архітектура»  
спеціальності 7.06010202 / 8.06010202 «Містобудування»)

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Архітектурно-проектна справа і законодавство» (для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст, магістр за напрямом підготовки 6.060102 – «Архітектура» спеціальності 7.06010202 / 8.06010202 «Містобудування») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Є. Ю. Гайко, І. Л. Железнякова. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 18 с.

Укладачі: Є. Ю. Гайко,  
І. Л. Железнякова

Рецензент: проф., д.т.н. В. І. Торкатюк

Рекомендовано кафедрою економіки будівництва: протокол № 2 від 28.09.2011 р.

## ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ .....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни .....	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	7
1.3 Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література .....	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни .....	8
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ .....	11
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи .....	11
2.2. Зміст дисципліни.....	11
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента.....	12
2.2.2. Лекційний курс.....	13
2.2.3. Практичні заняття .....	13
2.2.4. Індивідуальні завдання.....	13
2.2.5. Самостійна робота студента .....	14
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	15
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення .....	16

## ВСТУП

Дисципліна, яка пропонується до вивчення студентам 5 курсу, містить важливі теоретичні і практичні узагальнення, аналіз і чітке розділення специфічних понять і термінів.

В курсі «Законодавство і архітектурно-проектна справа» викладається сутність організаційно-технологічного процесу проектування, основи містобудування, планування і забудова територій, відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування.

Ще одна особливість дисципліни – системний підхід до організаційно - технологічного процесу проектування; системне уявлення про завдання, методи і засоби проектування як творчого процесу зі створення проектної документації і як виробничого процесу по раціоналізації організаційно- практичної діяльності.

Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями й набуття практичних навичок в архітектурно- проектній справі, а саме оволодіти інформаційним забезпеченням процесу проектування, отримати уявлення, як функціонує архітектурно-проектна організація.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати: що являє собою проектна організація, які організаційно-правові форми проектних організацій існують, повинні навчитися користуватися нормативно-правовою документацією, навчитись приймати групове і самостійне рішення стосовно проектно-організаційного процесу.

Дисципліна «Законодавство та архітектурно-проектна справа» є обов'язковою (нормативною) дисципліною для підготовки спеціалістів за спеціальністю 7.06010202 / 8.06010202 «Містобудування».

Програма навчальної дисципліни побудована на основі:

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста» напряму підготовки 6.060102 - «Архітектура» спеціальності 7.06010202 – «Містобудування», 2007 р.;

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста» напрямку підготовки 6.060102 – «Архітектура» спеціальності 7.06010202 – «Містобудування», 2007 р.

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра» напрямку підготовки 6.060102 - «Архітектура» спеціальності 8.06010202 – «Містобудування», 2007 р.;

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-професійна програма підготовки магістра» напрямку підготовки 6.060102 – «Архітектура» спеціальності 8.06010202 – «Містобудування», 2007 р.

Програма ухвалена кафедрою економіки будівництва (протокол №2 від 28.09.2011 р.).

# 1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## 1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

### 1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни.

Мета – сформувати у студентів теоретичні та прикладні знання щодо архітектурного законодавства, форм та методів проектної справи, забезпечити знаннями, необхідними для правильного застосування стандартів та норм у проектуванні.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є:

- засвоєння студентами теоретичних засад створення проектних організації, їх завдань та цілей, організаційної структури та принципових організаційних процесів;
- оволодіння сучасними формами та методами організації проектної справи;
- ознайомлення з основними законодавчими актами щодо архітектурно-проектної діяльності;
- вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності та користуватися стандартами та нормативами в проектуванні.

### 1.1.2. Предмет вивчення дисципліни:

законодавчі, нормативно-правові акти, стандарти та нормативи в проектуванні, проектна організація.

### 1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Правознавство Основи менеджменту Архітектурне проектування Теоретичні та методичні основи архітектурного проектування Основи економіки будівництва Містобудування	Нормативно-правове супроводження проектної діяльності Архітектурне та містобудівне проектування

## 1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

### Модуль. Законодавство та архітектурно-проектна справа (2,0 / 72)

Змістовий модуль 1. Організаційно-технологічний процес проектування.

1. Зміст та завдання архітектурно-проектної діяльності.
2. Інформаційне забезпечення процесу проектування.
3. Технологічне забезпечення процесу проектування.
4. Основи методології проектування.

Змістовий модуль 2. Сутність та ефективність організацій

1. Сутність організації. Проектування організаційної структури
2. Організаційні процеси в проектній діяльності.
3. Методи прийняття проектних рішень
4. Організаційний розвиток

## 1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері
1	2	3
Студенти повинні оволодіти знаннями щодо: - системного уявлення про архітектурну діяльність; - законодавчого та методичного забезпечення діяльності в сфері архітектурного проектування; - вміння приймати рішення.	Соціально-виробнича	Виконавча
Вміти реалізовувати навички з практичних рішень за наступними напрямками: - підготовка вихідних даних на проектування; - пошук архітектурного рішення; - розробка, узгодження та затвердження проекту;	Виробнича	Організаційна
- виконання робочої документації для будівництва, а в разі виконання її або окремих її частин іншим виконавцем - здійснення авторського нагляду за таким виконанням.		

1	2	3
<p>Керуючись відповідними правилами, на основі нормативних документів вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- дотримуватися державних стандартів, норм і правил, місцевих правил забудови населених пунктів, вимог вихідних даних на проектування;</li> <li>- не порушувати під час проектування, організації і виконання будівельних робіт законні права та інтереси власників і користувачів будинків і споруд, прилеглих до ділянки забудови;</li> <li>- дотримуватися вихідних даних при проектуванні об'єкта архітектури;</li> <li>- не розголошувати без згоди замовника відомості, що становлять комерційну таємницю проекту.</li> </ul>	Соціально-виробнича	Координаційна

#### 1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Губіна М.В. Проектування і проектна справа: навчально-методичний посібник. — Х.: ХНАМГ, 2005. — 102 с.
2. Трушкевич А.И. Организация проектирования и строительства. — Минск: Высш. шк., 2009. — 371 с.
3. Синянский И.А. Проектно-сметное дело. Ученик для вузов / И.А. Синянский, Н.И. Манешина. — М.: Академия, 2005. — 488 с.
4. Основы архитектурной композиции и проектирования. — К.: Вища школа, 1976. — 256 с.
5. Державні будівельні норми України. ДБН 360-92. Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень. — К.: Держкомбудівництва, архітектури та житлової політики України, 2002.
6. Державні будівельні норми України. ДБН А.2.2-3-2004. Склад, порядок розроблення, погодження та затвердження проектної документації для будівництва. — К.: Держбуд України, 2004.

#### 1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

##### ЗАКОНОДАВСТВО І АРХІТЕКТУРНО-ПРОЕКТНА СПРАВА

Мета: сформувати у студентів теоретичні та прикладні знання щодо архітектурного законодавства, форм та методів проектної справи, забезпечити



знаннями, необхідними для правильного застосування стандартів та норм у проектуванні.

Завдання: засвоїти теоретичні засади створення проектних організацій, їх завдання і цілі, та основні законодавчі акти і нормативи щодо архітектурно-проектної діяльності.

Предмет: законодавчі, нормативно-правові акти, стандарти та нормативи в проектуванні, проектна організація.

Змістові модулі:

Організаційно-технологічний процес проектування

Сутність та ефективність організацій

### **Аннотация программы учебной дисциплины**

#### **ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО И АРХИТЕКТУРНО-ПРОЕКТНОЕ ДЕЛО**

Цель: сформировать у студентов теоретические и прикладные знания по архитектурному законодательству, формам и методам проектного дела, обеспечить знаниями, необходимыми для правильного применения стандартов и норм в проектировании.

Задание: усвоить теоретические основы создания проектных организаций, их задачи и цели, а также основные законодательные акты и нормативы в архитектурно-проектной деятельности.

Предмет: законодательные, нормативно-правовые акты, стандарты и нормативы в проектировании, проектная организация.

Содержательные модули:

Организационно-технологический процесс проектирования

Сущность и эффективность организаций

### **Annotation of the program of educational discipline**

#### **LEGISLATION AND ARCHITECTURAL-PROJECT BUSINESS**

Objective is to form theoretical and practical knowledge on the architectural legislation, forms and methods of project business, to provide an education need for correct application of standards and norms in planning projects.

Task is to learning of theoretical bases of project organizations creation, their tasks and purposes, and also basic legislative acts and norms in architectural-project activity.

Subject: legislative, normative-legal acts, standards and norms in planning, project organization.

Substantial modules:

Organizing and technological process of planning

Essence and efficiency of organizations

## 2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### 2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи

Спеціальність спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, Кредит \годин	Семестр (и)	Години							Іспит (семестр)	Залік (семестр)	
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КР			РГЗ
Денна форма навчання напряму підготовки – 1201- «Архітектура», спеціальності 7.120102 / 8.120102 «Містобудування»	2,0/72	10	32	16	16	-	40			10	10	

### 2.2. Зміст дисципліни

**Модуль. Законодавство і архітектурно-проектна справа (2,0 / 72)**

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Організаційно-технологічний процес проектування. (1,0/36)

1. Зміст та завдання архітектурно-проектної діяльності (АПД). Об'єкти та суб'єкти, цілі і завдання АПД. Учасники АПД. Організаційно-правові форми проектних організацій.

2. Інформаційне забезпечення процесу проектування. Система нормативної документації в Україні. Нормативно-правові акти та регулюючі документи в сфері АПД. Місцеві та регіональні правила забудови. Комплекс вихідної інформації для проектування. Завдання на проектування.

3. Технологічне забезпечення процесу проектування. Підготовка до проектування. Договір на проектні роботи. Якість проектування. Вартість проектно-вишукувальних робіт. Стадії проектування. Узгодження, експертиза та затвердження проектної документації.

4. Основи методології проектування. Процес проектування та процес конструювання. Логічні та творчі процеси проектування. Форми

інтелектуальної дії. Дослідження творчого процесу проектування. Методи проектування.

### ЗМ 2. Сутність та ефективність організацій (1,0/360)

1. Сутність організації. Проектування організаційної структури. Сутність організації та її основні ознаки. Поняття організаційної структури та її види. Вертикальний та горизонтальний розподіл праці. Структура та елементи управління. Ієрархічні рівні організації. Централізація та децентралізація.

2. Організаційні процеси в проектній діяльності. Поняття та види організаційних процесів. Комунікаційні процеси та їх елементи. Формальні та неформальні групи. Види комунікацій. Процес прийняття рішень, рівні та технологія прийняття управлінських рішень. Управління конфліктами в організації. Види та рівні конфліктів.

3. Методи прийняття проектних рішень. Критерії, що впливають на процес прийняття рішень. Групове та індивідуальне прийняття рішень. Етапи прийняття рішень. Стратегія проектних рішень. Три стадії прийняття проектних рішень: дивергенція, трансформація, конвергенція.

4. Організаційний розвиток. Життєвий цикл організації. Організаційний розвиток як процес підвищення продуктивності. Організаційна структура та чисельність. Функції (бізнес-процеси) в організації. Організаційна (корпоративна) культура. Організаційна ефективність та шляхи її підвищення. Критерії ефективності системи управління.

#### 2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Модуль. Законодавство та архітектурно-проектна справа	2,0/72	16	16		40
ЗМ 1. Організаційно-технологічний процес проектування	1,0/36	8	8		20
ЗМ 2. Сутність та ефективність організацій	1,0/36	8	8		20

### 2.2.2. Лекційний курс

Зміст	Кількість годин
	7.06010202 / 8.06010202
ЗМ 1. Організаційно-технологічний процес проектування	8
Тема 1. Зміст та завдання архітектурно-проектної діяльності	2
Тема 2. Інформаційне забезпечення процесу проектування	2
Тема 3. Технологічне забезпечення процесу проектування	2
Тема 4. Основи методології проектування	2
ЗМ 2. Сутність та ефективність організацій	8
Тема 5. Сутність організації. Проектування організаційної структури	2
Тема 6. Організаційні процеси в проектній діяльності	2
Тема 7. Методи прийняття проектних рішень	2
Тема 8. Організаційний розвиток	2
<b>Разом</b>	<b>16</b>

### 2.2.3. Практичні заняття

Зміст	Кількість годин
	7.06010202 / 8.06010202
ЗМ 1. Організаційно-технологічний процес проектування	8
<u>Заняття 1.</u> Створення проектної організації	2
<u>Заняття 2.</u> Виявлення та обґрунтування цілей проектної організації	2
<u>Заняття 3.</u> Формування проектних груп	2
<u>Заняття 4.</u> Розробка та погодження завдання на проектування	2
ЗМ 2. Сутність та ефективність організацій	8
<u>Заняття 5.</u> Формування процесу прийняття проектних рішень	2
<u>Заняття 6.</u> Розробка проектної пропозиції та узгодження з замовником	2
<u>Заняття 7.</u> Експертиза проекту	2
<u>Заняття 8.</u> Тема 7. Оцінка ефективності роботи проектної організації	2
<b>Разом</b>	<b>16</b>

### 2.2.4. Індивідуальні завдання

З курсу «Законодавство і архітектурно-проектна справа» студентами денної форми навчання передбачено виконання розрахунково-графічної роботи (РГР), що передбачено навчальним планом дисципліни. Розрахункова робота складається з теоретичної та практичної частин відповідно до ролі у діловій грі «Створення проектної організації». Індивідуальне завдання дає можливість

студентам взяти на себе відповідальність, проявити лідерські здібності та навчитися взаємодіяти в робочому процесі. Студенти самостійно поділяються на структурні підрозділи, вибирають директора та зовнішніх учасників гри: замовника і експерта. У процесі гри студенти створюють організаційну структуру фірми, розробляють завдання на проектування, погоджують і затверджують проект. Прийняття рішень відбивається на всіх аспектах діяльності фірми. Кожний керівник залежно від рівня управління грає свою роль в інформаційних обмінах та прийнятті рішень. Результатом роботи є розробка проектного об'єкта, яке погоджується замовником за участю проектної організації і складається експертний висновок щодо дотримання необхідних вимог і нормативів.

Плановий обсяг годин на виконання роботи – 10 годин.

### **2.2.5. Самостійна робота студента**

Самостійна робота студента, поруч з аудиторними заняттями, є одним з основних засобів оволодіння матеріалом дисципліни та полягає у набутті необхідних умінь і навичок роботи з додатковою навчальною та спеціальною літературою, нормативно-правовими актами. Формами самостійної роботи виступають: вивчення основної та додаткової літератури, підготовка до практичних занять, самостійне розв'язання задач на прикладне застосування методів оцінки територій, виконання індивідуального завдання у вигляді розрахунково-графічної роботи.

#### **Розподіл часу самостійної роботи**

<b>Змістовий модуль, тема</b>	<b>Кількість годин</b>	<b>Форма роботи</b>
<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>
ЗМ 1. Організаційно-технологічний процес проектування	16	
Тема 1. Зміст та завдання архітектурно-проектної діяльності	2	Вивчення літературних джерел та складання стислого конспекту
Тема 2. Інформаційне забезпечення процесу проектування	6	Вивчення додаткових літературних джерел та законодавчо-нормативної бази

Продовження табл.

1	2	3
Тема 3. Технологічне забезпечення процесу проектування	4	Вивчення додаткових літературних джерел та складання стислого конспекту
Тема 4. Основи методології проектування	4	Вивчення додаткових літературних джерел та складання стислого конспекту
ЗМ 2. Сутність та ефективність організацій	14	
Тема 5. Сутність організації. Проектування організаційної структури	4	Вивчення додаткових літературних джерел та складання стислого конспекту. Натурні обстеження
Тема 6. Організаційні процеси в проектній діяльності	4	Вивчення додаткових літературних джерел та складання стислого конспекту.
Тема 7. Методи прийняття проектних рішень	3	Вивчення додаткових літературних джерел та складання стислого конспекту.
Тема 8. Організаційний розвиток	3	Вивчення додаткових літературних джерел та складання стислого конспекту.
<b>Разом</b>	<b>30</b>	

### 2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни.

Види та засоби контролю	Розподіл балів, %
<b>Поточний контроль зі змістових модулів</b>	
ЗМ 1. Письмова контрольна робота	10
Робота на практичних заняттях	10
Доповідь перед аудиторією	10
ЗМ 2. Захист розрахунково-графічного завдання та усне опитування	30
<b>Підсумковий контроль з МОДУЛЮ</b>	
<b>Письмовий екзамен</b>	40
<b>Всього за модулем</b>	<b>100</b>

## Критерії підсумкової оцінки на підставі поточного контролю

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
більше 90-100 включно	Відмінно	A
більше 80- 90 включно	Добре	B
більше 70-80 включно		C
більше 60-70 включно	Задовільно	D
більше 50-60 включно		E
більше 25-50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

## 2.4 Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, інтернет-адреси	ЗМ, де застосовується
1	2
<b>1. Основна навчальна література</b>	
1. Державні будівельні норми України. ДБН 360-92. Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень. — К.: Держкомбудівництва, архітектури та житлової політики України, 2002.	1.2
2. Державні будівельні норми України. ДБН А.2.2-3-2004. Склад, порядок розроблення, погодження та затвердження проектної документації для будівництва. — К.: Держбуд України, 2004.	1.1
3. Губіна М.В. Проектування і проектна справа: навчально-методичний посібник. — Х.: ХНАМГ, 2005. — 102 с.	1.1, 1.2
4. Трушкевич А.И. Организация проектирования и строительства. — Минск: Высш. шк., 2009. — 371 с.	1.1, 1.2
5. Синянский И.А. Проектно-сметное дело. Ученик для вузов / И.А. Синянский, Н.И. Манешина. — М.: Академия, 2005. — 488 с.	1.1
6. Основы архитектурной композиции и проектирования. — К.: Вища школа, 1976. — 256 с.	1.1
<b>2. Додаткові джерела</b>	
1. Акин О. Психология архитектурного проектирования. — М.: Стройиздат, 1996. — 208 с.	1.1, 1.2
2. Степанов А.В. Объемно-пространственная композиция / А.В. Степанов. — М.: Архитектура — С., 2004	1.1
3. Основы менеджмента / Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. — М.: Дело, 1997. — 704 с.	1.2



Продовження табл.

<b>1</b>	<b>2</b>
4. Менеджмент /Виханский О.С., Наумов А.И. – [4-е изд. перераб. и доп.]. – М.: Экономистъ, 2006. – 670 с.	1.2
5. Стратегічне управління / Шершньова З.С., Оборська С.В. – К.: КНЕУ, 1999. – 384с.	1.2
6. Проектирование и строительство. Дом, квартира, сад. Иллюстрированный справочник для заказчика и проектировщика / Петер Нойферт, Людвиг Нефф/ перевод с нем. –Третье узд., переработанное и дополненное: – М.: Архитектура – С.,2007.	1.1,1.2
7. Лютенс Ф. Организационное поведение. – М.: Инфра – М.. 1999.	1.2

# НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та  
робоча програма навчальної дисципліни

## **«Архітектурно-проектна справа і законодавство»**

(для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня  
спеціаліст, магістр за напрямом підготовки 6.060102- «Архітектура»  
спеціальності 7.06010202 / 8.06010202 «Містобудування»)

Укладачі: **ГАЙКО** Євгенія Юріївна,  
**ЖЕЛЕЗНЯКОВА** Ірина Леонідівна

В авторській редакції

Комп'ютерна верстка: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2011, поз. 301 Р

---

Підп. до друку 13.10.2011 р.  
Друк на ризографі  
Тираж 10 пр.

Формат 60х84/16  
Ум. друк. арк. 0,7  
Зам. № 7563

Видавець і виготовлювач:  
Харківська національна академія міського господарства,  
вул. Революції, 12, Харків, 61002  
Електронна адреса: [rectorat@ksame.kharkov.ua](mailto:rectorat@ksame.kharkov.ua)  
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:  
ДК №4064 від 12.05.2011 р.